

แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

The Standard Operation Approaches of Child Development Center (CDC)
under the Local Administrative Organization in Khon Kaen Municipality Area,
Mueang District, Khon Kaen Province

พรรณกร ไชยศรี¹ นียดา เปี่ยมพิชนะ²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อีเมล : phongnana0278@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) 13 สิงหาคม 2563

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 4 ตุลาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 28 ตุลาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นและประเมินแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่าง ผู้อำนวยการและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแล และคณะกรรมการบริหารศูนย์ รวมทั้งสิ้น 111 คน โดยใช้วิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตร Taro Yamane (1973) ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 0.67 – 1.00 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากและสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านที่มีความสำคัญมากที่สุด ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย รองลงมาด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน ด้านที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

2. แนวทางการดำเนินงานควรดำเนินการดังนี้(1) ด้านส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัยควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน(2) ด้านการบริหารจัดการควรมีการจัดเวทีประชาคม (3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรควรดำเนินการจัดทำหลักสูตร (4) ด้านบุคลากรควรมีการคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม (5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน (6) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยควรมีการจัดให้มีบริเวณพื้นที่สนามหญ้า

ความสำคัญ : แนวทางการดำเนินงาน, มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, ในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น

ABSTRACT

The main objectives of this research were to evaluate the needs and to present the standard operation approaches of child development center (CDC). The sample group consisted of directors and heads of CDC, teachers, committees of the CDC with the total number of 111 people. The sample size was determined by formula of Taro Yamane, 1973 using stratified random sampling technique. The research instrument was 5 rating scales questionnaires with the validity coefficient (IOC) = 0.67 – 1.00 and reliability at 0.95. The statistics used to analyze data comprised percentage, frequency, means, and modified priority needs index. The research results revealed that:

1) The current situation of the operation was at a high level and the desirable conditions of operation was at the highest level and the needs were found that the most important aspect was promotion of network for developing the early childhood, followed by administration, academic and curriculum activities, personnel, participation, promotion and supporting, the least important aspect was buildings, environment and safety.

2) The standard operation approaches should be managed as follows: (1) Regarding promotion of network for developing the early childhood, there should be an appointment of the operation committees. (2) Regarding administration, there should be community forum. (3) Regarding academic and curriculum activities, there should be the appropriate curriculum. (4) Regarding personnel, there should be recruitment of appropriate people with competency. (5) Regarding participation, promotion and supporting, there should be public relation on operation. (6) Regarding buildings, environment and safety, there should be management of green area.

Keywords: Standard Operation Approaches, Child Development Center (CDC),
Khon Kaen Municipality Area

บทนำ

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2565 ได้วางแผนและกำหนดแนวทางด้านการจัดการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่มุ่งเตรียมความพร้อมส่วนร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้กับเด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการสามารถจัดการศึกษาในระดับนี้ ในระบบโรงเรียนปีการศึกษา 2552 จำนวน 1,780,074

คน คิดเป็นร้อยละ 74.33 ของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี จำนวน 2,894,796 คน เนื่องจากรัฐบาลได้มีนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ให้ครอบคลุมถึงระดับการศึกษาปฐมวัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กปฐมวัยตลอดจนการจัดสัมมนาและศึกษาดูงานในหลายพื้นที่ พบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลเด็กปฐมวัยเป็นหลักคือ กระทรวงศึกษาธิการและกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ที่ได้รับการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มาอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ พบปัจจัยเกี่ยวกับปัญหาของการดูแลเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือ ปัจจัยในเรื่องวิสัยทัศน์ความรู้ความเข้าใจ และความต่อเนื่องจากการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำให้เกิดช่องว่างความแตกต่างของมาตรฐานการดูแลเด็กปฐมวัยในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ปฏิบัติในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ.2553 และมาตรา 18 กำหนดว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ (1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น ฯลฯ และต้องใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 มาเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานเป็นไปตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น 6 มาตรฐาน ดังนี้ 1) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง 2) มาตรฐานด้านบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถดำเนินงานได้อย่างมีมาตรฐานและมีคุณภาพต้องมีการบริหารจัดการด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ 3) มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อม ทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคารถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก 4) มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5) มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนบุคคล ครอบครัว ชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 6) มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดูต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559)

การศึกษาไทยในโลกยุคไทยแลนด์ 4.0เป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษา สร้างผู้เรียนที่มีสมรรถนะเป็นที่ต้องการ สนับสนุนการคิดนวัตกรรมและการพึ่งตนเองได้บ้างทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ได้แก่ 1) จะต้องเกิดความสมดุลกับสังคมและสิ่งแวดล้อม 2) ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีภายใต้วิสัยทัศน์

เดียวกันคือ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน 3) สร้างแรงจูงใจและดึงดูดนักลงทุน นักการตลาด นักวิจัยที่มีความรู้ความสามารถ เข้ามาลงทุนและทำงานในเมืองไทย นำองค์ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเพิ่มศักยภาพให้นักลงทุนหน้าใหม่ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2559) หากผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับนโยบายยุคไทยแลนด์ 4.0 จะส่งผลให้ครูมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย จะส่งผลต่อนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น และเทศบาลนครขอนแก่นได้จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรา 18 กำหนดว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้ 1) สถานพัฒนาเด็กเล็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559)

สภาพปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัญหาที่พบคือ หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณ สำหรับการบริหารจัดการศูนย์ไม่เพียงพอ จึงทำให้ยังขาดวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สำหรับใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) มาตรฐานด้านบุคลากร ปัญหาที่พบ คือ ครูและผู้ดูแลเด็กบางส่วนไม่ได้รับการส่งเสริมให้การอบรมและพัฒนาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูและผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนการสอน ค่อนข้างน้อย และมีวุฒิการศึกษาไม่ตรงกับสายงานที่สอน 3) มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัญหาที่พบ คือ อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีขนาดเล็ก ทรวดโถรม บางแห่งไม่มีรั้วที่มั่นคงแข็งแรง ทำให้เกิดความเสี่ยงในการดูแลเด็กเล็ก บางศูนย์ยังต้องอาศัยศาลาประชาคม และศาลาของวัดที่ยากต่อการปรับปรุงอาคารเรียน 4) มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ปัญหาที่พบ คือ สื่อการเรียนการสอน สำหรับเด็กไม่เพียงพอ ขาดวัสดุหาย 5) มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน ปัญหาที่พบ คือ ผู้ปกครองคาดหวังให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง และ 6) มาตรฐานด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ปัญหาที่พบ คือ ครูและผู้ดูแลเด็กบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครขอนแก่น) สอดคล้องกับ อำพร พันธังงาน (2553) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการบุคลากรมีวุฒิความรู้ไม่ตรงกับสายงานบริหารงานแบบอุปถัมภ์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อาคารไม่ได้มาตรฐานและตั้งในพื้นที่หน่วยงานอื่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรมีปัญหาด้านการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน สื่อ วัสดุ และหลักสูตรไม่สอดคล้องและตรงกับความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ขาดการประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมในการจัดหาทุนสนับสนุนด้านธุรการ การเงิน และวัสดุ บุคลากรไม่มีส่วนร่วมในการจัดหาพัสดุ และระเบียบการบริหารงานการเงินและพัสดุไม่ชัดเจน อีกทั้ง มลิวรรณ ภิรมย์รักษ์ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคามพบว่า แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามมีการดำเนินงานตามมาตรฐาน 6 ด้านดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559) รวมถึงPhillips et al. (1980 อ้างถึงใน ประมินทร์ ใจห้าว, 2560) ได้ศึกษาคุณภาพของศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในเบอรัมมิวด้า (Bermuda) ศึกษาสภาพแวดล้อม 6 ประการ ได้แก่ การดูแลประจำวัน การจัดตกแต่งพื้นที่และการจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับเด็ก ประสบการณ์ใช้เหตุผลทางภาษากิจกรรม การใช้กล้ามเนื้อและกล้ามเนื้อใหญ่ของศูนย์ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการของเด็กโดยเฉพาะพัฒนาการด้านสังคมและภาษาของเด็ก จึงสรุปได้ว่าการศึกษาของศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในเบอรัมมิวด้ามีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับในผลงาน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยในฐานะครูผู้ดูแลเด็ก จึงสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

วิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research Study) เก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) มีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์วรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำร่างแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบร่างแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นโดยผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 6 สรุปแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น ผู้อำนวยการ/หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 12 คน ครูผู้ดูแล จำนวน 27 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์ จำนวน 115 คน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นรวมทั้งสิ้น 154 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็น ผู้อำนวยการ/หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแล คณะกรรมการบริหารศูนย์ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (ระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2563) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตร Taro Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ด้วยเทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 111 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ/หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 11 คน ครูผู้ดูแล จำนวน 27 คน และคณะกรรมการบริหารศูนย์ จำนวน 73 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กการเคหะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าชัยวัน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหนองใหญ่ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบที่มีหน่วยงานราชการหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ได้เข้ามาศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 แห่ง ครูผู้ดูแล และคณะกรรมการบริหารศูนย์ จำนวน 3 คน รวมทั้งหมดจำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.ข้อมูลเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 นี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5ระดับ (5 Rating Scales) ที่ใช้สอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นประกอบด้วย 2 ตอนคือ 1)ตอนที่1ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)และ 2)ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่

พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scales)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structural Interviewing) นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์ที่ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ กล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกเสียง สมุดบันทึก และ เครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 11 ศูนย์ เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 ผู้วิจัยลงภาคสนามทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการนำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 11 ศูนย์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 111 คน ได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 111 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.3 ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างก่อนการนำไปวิเคราะห์

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 ขออนุญาตให้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดทำหนังสือเสนอต่อนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 แห่งคือ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กการเคหะ 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าชัยวัน และ 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหนองใหญ่ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่นอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

2.2 นำหนังสือขออนุญาตจากนายกเทศมนตรี เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไปยื่นต่อหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่นอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 9 คน โดยในจำนวนนี้เป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 คน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 3 คน และคณะกรรมการบริหารศูนย์จำนวน 3 คน

2.3 ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สำหรับการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามวัน เวลา ที่นัดหมาย ซึ่งผู้วิจัยจะสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายแบบเจาะลึก (In-depth Interviewing) โดยใช้ประเด็น แนวทางการสัมภาษณ์ ทำการรวบรวมข้อคิดเห็น แนวทางการ

ประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารสถานศึกษา และข้อเสนอแนะต่างๆ จากประสบการณ์ตรงของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมีการจดบันทึก ถ่ายภาพ สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างที่อยู่ในโรงเรียนเป้าหมายเพื่อนำมาสรุปและประเมินผลการดำเนินงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติเชิงบรรยายเพื่ออธิบายคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สถิติที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ความถี่ และ ร้อยละ

1.2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นสถิติที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สถิติที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในชั้นตอนที่ 4 จัดทำร่างแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วบรรยายข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินโดยรวม พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับปฏิบัติที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำคือ ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมพบว่า ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ของความต้องการจำเป็นเฉลี่ย เท่ากับ 0.27และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความสำคัญอันดับหนึ่ง คือด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย($PNI_{Modified} = 0.33$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร($PNI_{Modified} = 0.32$) ด้านบุคลากร

($PNI_{Modified} = 0.30$) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน($PNI_{Modified} = 0.29$) และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก($PNI_{Modified} = 0.09$) ตามลำดับ โดยเรียงตามความสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 4)ด้านบุคลากร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และ 6) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ควรดำเนินการดังนี้คือ 1) ด้านส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัยคือ เทศบาลควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล หรือการสะท้อนความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือ เทศบาลควรมีการจัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดตั้งศูนย์ และรายงานการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ 3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรดำเนินการจัดทำหลักสูตร และประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรทั้งระบบ หลังจากที่ใช้หลักสูตรเพื่อสรุปผลว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น 4) ด้านบุคลากรคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการคัดเลือกบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านดูแลเด็กที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งงานอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และ ภาคสังคมรับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่บกพร่องของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดให้มีบริเวณพื้นที่สนามหญ้า ดิน ทราย หรือวัสดุที่อ่อนนุ่ม และมีพื้นที่สำหรับเครื่องเล่นสนามที่เหมาะสมกับเด็กได้มาตรฐานปลอดภัยและเพียงพอกับความต้องการที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็ก

อภิปรายผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวมและรายด้าน

การดำเนินงานตามมาตรฐาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	สภาพที่เป็นปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.66	0.46	มาก	5	4.82	0.48	มากที่สุด	3
2. ด้านบุคลากร	3.70	0.44	มาก	3	4.80	0.50	มากที่สุด	4

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวมและรายด้าน (ต่อ)

การดำเนินงานตามมาตรฐาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	สภาพที่เป็นปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
3. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.38	0.48	มาก	1	4.78	0.51	มากที่สุด	5
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	3.73	0.39	มาก	2	4.91	0.26	มากที่สุด	1
5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน	3.68	0.48	มาก	4	4.75	0.52	มากที่สุด	6
6. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.65	0.62	มาก	6	4.87	0.44	มากที่สุด	2
โดยรวม	3.80	0.47	มาก		4.82	0.45	มากที่สุด	

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นมีประเด็นที่น่าสนใจมีดังนี้

สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวมพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะผู้บริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้มีการพัฒนาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ โดยได้ให้ความสำคัญกับมาตรฐานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 6 ด้านอย่างจริงจัง จึงส่งผลให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น ทั้ง 6 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์ ยิ้มเข้ม (2557) ที่วิจัยเรื่องแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย พบว่าสภาพทางการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทะนงศักดิ์ ปักโคทานัง (2557) ที่ศึกษาการบริหารจัดการ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม พบว่าการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ โดยรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประมิตร ใจห้าว (2560) ที่วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี พบว่า การบริหารการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากและงานวิจัยของ รัตติยา ขาดิประสพ (2560) ที่วิจัยเรื่องสภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า สภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนางรอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอมือ จังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ระดับปฏิบัติที่พึงประสงค์ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเนื่องจากการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่นมีการกิจหลัก คือ การจัดการศึกษาแก่เด็กอายุ 3-5 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้กับเด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษาประกอบกับนโยบายเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงทำให้ผู้อำนวยการ/หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแล และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่างมีความต้องการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่นให้เป็นไปตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกด้านในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี หลักชัย (2562) ที่วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรธานี พบว่าโดยภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรธานีอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอมือ จังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวม พบว่า มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ของความต้องการจำเป็นเฉลี่ยเท่ากับ 0.27โดยเรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้ 1) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 4) ด้านบุคลากร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน 6) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอมือ จังหวัดขอนแก่นสูงเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีค่าความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.33ทั้งนี้เนื่องจากเทศบาลนครขอนแก่นให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับ อำเภอ จังหวัด และ ภูมิภาค ค่อนข้างน้อย ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงได้รับการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการบริหารและการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ยังไม่เพียงพอกับ

ความต้องการและครอบคลุมทุกภารกิจ ดังนั้น ผู้อำนวยการและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแล และ คณะกรรมการ จึงมีความต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างจริงจัง อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของภพกฤต สุทธิบาทสกุล (2560) ที่วิจัยเรื่องการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลศรีสมเด็จ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลศรีสมเด็จทุกแห่งควรมีการส่งเสริมเครือข่ายในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและควรจัดให้มีการส่งเสริมเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และนำผลไปปรับใช้ในการบริหารงานให้ดีขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลิวรรณ ภิรมย์รักษ์ (2561) ที่วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนและจัดให้มีเครือข่ายกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตารางที่ 2 แสดงค่าความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวมและรายด้าน

ความต้องการจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	สภาพที่เป็นปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{Modified}	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.66	0.46	มาก	4.82	0.48	มากที่สุด	0.32	2
2. ด้านบุคลากร	3.70	0.44	มาก	4.80	0.50	มากที่สุด	0.30	4
3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.38	0.48	มาก	4.78	0.51	มากที่สุด	0.09	6
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	3.73	0.39	มาก	4.91	0.26	มากที่สุด	0.32	2
5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน	3.68	0.48	มาก	4.75	0.52	มากที่สุด	0.29	5
6. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.65	0.62	มาก	4.87	0.44	มากที่สุด	0.33	1
โดยรวม	3.80	0.47	มาก	4.82	0.45	มากที่สุด	0.27	

แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวม พบว่า มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ย เท่ากับ 0.27 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นสูงเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีค่าความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.33 ซึ่งจากผลการตรวจสอบร่างแนวทางทั้ง 6 ด้าน พบว่า มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ โดยมีแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยคือ เทศบาลควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลหรือการสะท้อนความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลควรมีการสนับสนุนการจัดประชุมระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูผู้ดูแลเด็กกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลิวรรณ ภิรมย์รักษ์ (2561) ที่วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคามพบว่าผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในเรื่องของการศึกษาโดยมีการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนและให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานและการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและพัฒนาให้เกิดเครือข่ายมากขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาพร ศรีพงษ์ยิ่ง (2561) ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้นอย่างน้อยปีละครั้ง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
3. ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อสาการศึกษาดินแดน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *แนวทางปฏิบัติการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2559). *อนาคตใหม่ของการศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0*. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2563, จาก <http://www.li.mahidol.ac.th/conference2016/thailand4.pdf>.
- จันทร์ ยิ้มเข็ม. (2557). *แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม).
- ทะนงศักดิ์ ปักโคทานัง. (2557). *การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะคณะวิทยาลัยการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ปรมินทร์ ใจห้าว. (2560). *แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- เทศบาลนครขอนแก่น. *แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-2565)*. ขอนแก่น: เทศบาลนครขอนแก่น
- ภพกฤต สุทธิบาทสกุล. (2560). *การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลศรีสมเด็จ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- มลิวรรณ ภิรมย์รักษ์. (2561). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- รัตติยา ชาดิประสพ. (2560). *สภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).
- วิภาพร ศรีพงษ์ยิ่ง. (2561). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารจัดการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- อัญชลี หลักชัย. (2562). *การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนตำบลในจังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

อำพร พันธงาม. (2553). สภาพและปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).

Taro Yamane. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rdEd). New York: Harper and Row Publications.